

SOCIAL CHANGE IN INDIA – II

Semester-IV

Time Allowed : 3 Hours]

Note : The candidates are required to attempt two questions each from Section A and B carrying 10½ marks each and the entire Section C consisting of 14 short answer type questions carrying 2 marks each.

[Maximum Marks : 70

- 1 Write a detailed note on Evolution.

Section - A

2. What is meant by Social change ? Describe its types.
3. Describe demographic factors of Social change.
4. Describe the relationship between Cultural and Social change.

Section - B

5. Define Secularization and describe its features.
6. Discuss the role of Urbanization in Social changes.
7. Critically evaluate Community Development Programme.
8. Write a detailed note on MGNREGA.

Section - C

9. Write short note on each of the following :

(i) Features of Social change.	(ii) Progress.
(iii) Development	(iv) Revolution
(v) Economic factors of Social change.	(vi) Technology and Social change.
(vii) Features of Sanskritization.	(viii) Sources of Sanskritization.
(ix) Westernization.	(x) Modernization.
(xi) Globalization.	(xii) Traditional Panchayati Raj System.
(xiii) Enacted Panchayati Raj.	(xiv) Swarn Jayanti Gram Sewa Rojgar Yojna.

Punjabi Version

ਨੋਟ : ਭਾਗ ਉਅਤੇ ਅ ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10½ ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਦ ਸਾਰਾਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 14 ਸੱਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ - ਉ

1. ਕੁਮਵਿਕਾਸ ਉਪਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
2. ਸਮਾਜਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਕ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. ਸਮਾਜਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਜਲਸੰਖਿਅਕ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
4. ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ - ਅ

5. ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖੀਕਰਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸਾ ਦਿਉ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲੱਛਣਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ਸਮਾਜਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿਚ ਸਹਿਰੀਕਰਣ ਦੇ ਰੇਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
7. ਸਮੁਦਾ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।
8. ਮਨੋਰੋਗ ਉਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ - ਬ

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਉਪਰ ਸੱਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
(i) ਸਮਾਜਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਲੱਛਣ।
(iii) ਵਿਕਾਸ।
(v) ਸਮਾਜਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਆਰਥਕ ਕਾਰਕ।
(vii) ਸਮਕਿਤੀਕਰਣ ਦੇ ਲੱਛਣ।
(ix) ਪੱਛਮੀਕਰਣ।
(xi) ਵਿਸਵੀਕਰਣ।
(xiii) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ।

(ii) ਪ੍ਰਗਤੀ।	(iv) ਕ੍ਰਾਤੀ।
(vi) ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਪਰਿਵਰਤਨ।	(viii) ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਕਰਣ ਦੇ ਸੰਖੇਪ।
(x) ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਣ।	(xii) ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ।
(xiv) ਸਵਰਨ ਜਾਂਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਸਵੈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ।	